

Психоактивне супстанце

Александра Костић

Милица Лукић IV-3

ШТА СУ ПСИХОАКТИВНЕ СУПСТАНЦЕ?

- Психоактивне супстанце (често називане и наркотици) су хемијске ствари изразитог физиолошког учинка, које мењају мождану функцију, што резултира с привременом променом перцепције, расположења, свести или понашања.
- Овакве дроге често се користе и као лекови у лечењу неуролошких и психичких болести.
- Многе од њих могу стварати навику, што резултира физичку зависност.

ИСТОРИЈАТ

- Употреба психоактивних дрога није нов феномен.
- Људи ове супстанце користе већ 10 000 година, а историјски докази о њиховој употреби нађени су у 29. веку пре нове ере.
- У почетку служиле су у медицинске сврхе, касније људи све више их користе ради уживања и задовољства.

ПОДЕЛА ПСИХОАКТИВНИХ СУПСТАНЦИ

- Према дејству могу се поделити на:
 - Опијате- укључују опијумове деривате као и синтетичке производе сличне морфијуму
 - Депресанте- седативе
 - Стимуланте- подижу расположење, смањују апетит и изазивају осећај живахности
 - Халуцинационе дроге- изазивају илузије које су повезане са променом расположења или мисли па тако сигурно изазивају промене у опажању, мислима и осећањима

➤ По зависности се деле на:

- Тешке- опијум, морфијум, кодеин, хероин, кокаин, амфетамин
- Лаке- марихуана, хашиш, псилоцибин, мескалин ЛСД.

➤ Типови зависности

1. Јатрогени пацијент- који је преко рецепта добио лек од лекара, у циљу ублажавања психичких и физичких тегоба, па је временом постао завистан од њега.
2. Нетерапијски пацијент- особа која самоиницијативно је почела да конзумира психоактивне супстанце.

- Светска здравствена организација је дала следећу поделу:
 - Алкохол- алкохолна пича, напици и коктели
 - Амфетамини
 - Барбитурати, хипнотици, седативи- средства за смирење
 - Халуциногени
 - Канабис- чиста материја и лишће биљке коке
 - Опијати
 - Испарљива средства и лекови богати органским растварачима
 - Дроге појединих регија или нове дроге.

АЛКОХОЛ

- Алкохол је опште прихваћена дрога у многим земљама.
- Лако је доступан.
- Алкохол делује штетно на цели организам, а његово дуготрајно конзумирање оштећује јетру, бубреге и мозак. Обично се прави разлика између алкохолофилије - потребе за узимањем алкохола и алкохоломаније коју битно одређује таква зависност која, у случају престанка узимања пића изазива апстиненцијалну кризу. С тим у вези је и подела алкохоличарске „каријере“ на раздобље акутног и хроничног пијанства или како се још наводи: „пијанац - проблем“ (који са алкохолом има проблеме) и „тежак пијанац“.

ЦИГАРЕ

- Једне од светски најпродаванијих дрога.
- Пушење дувана је штетно по здравље, али и поред тога јако брзо расте број пушача у свету. Зато можемо очекивати појаву глобалне епидемије рака плућа на планети земљи.
- Глобална производња цигарета у 2000. години била је већа од 5,5 трилиона цигарета и непрестано расте.
- Укупан број умрлих од других врста цигаретама изазваних болести ће бити и већи и највероватније ће се приближити бројци од 10 милиона умрлих годишње до 2020, према проценама Светске здравствене организације.
- Постоји тзв и "секундарно пушење" тј. особе које не пуше, ако много времена проводе у затвореним просторијам са пушачима, готово у истом обиму су изложени ризицима обољевања од истих обољења као и пушачи.

КОФЕИН

- Научници тврде да је кофеин до те мере опасан да би га требало рекламирати попут цигарета.
- Кофеин може да има смртоносан ефекат на људе.
- Кофеин се може пронаћи у већини данашњих намирница, пића, лекова и козметичких производа, због чега смо непрестано изложени његовом учинку.
- Кафа је најраспрострањенија дрога.
- Дозвољена доза кофеина сигурна за здравље максимално износи 400mg на дан.
- Истраживање је показало да ко почне да пије кафу у млађим данима, теже се одвикне од ове навике.

ЕКСТАЗИ

- Ексер је синтетичка, психоактивна дрога, дериват амфетамина, познат још и као МДМА (метилендиоксиметамфетамин).
- Спада у јаче психоактивне дроге а деловање је слично допингу у спорту. Узима се орално у облику таблета.
- Симптоми су проширене зенице, кочење и дрхтање вилице и зуба, пораст крвног притиска, убрзани рад срца, губитак апетита и велика издржљивост без знакова умора. Екстази појачава перцепцију околине, а након прекида су могући флешбекови. Након попуштања деловања дроге могућа је депресија, умор и исцрпљеност.

- Иако синтетизован 1912. године екстази се сматра новом дрогом.
- Последице предозирања екстазијем могу бити смртни исходи, хиперпирексија (повећана температура), дехидрација (губљење течности) и отказивање рада срца.
- Текућа екстази дрога- силовања.

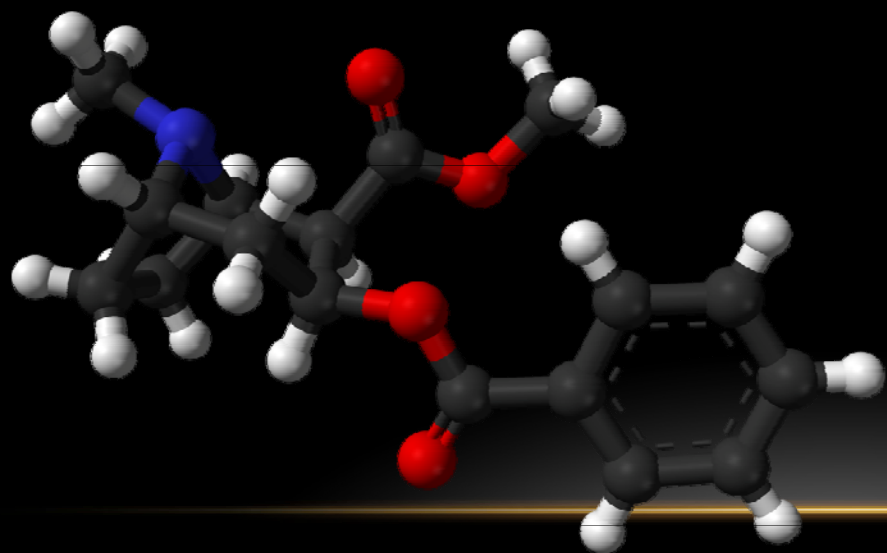
СПИД

- Спид, енглеска реч за брзину, ова дрога се дуго употребљавала као легални лек за смањење телесне тежине, прехладе, астме, мигрене и епилепсије.
- Стандарна паковања су прозирне најлонске кесице са прахом или са кристалчићима. Продаје се и у облику таблета, масне стврднуте пасте и капсула.
- Уобичајна употреба је шмркањем, али може се конзумирати у храни и пићу, али тада му је деловање слабијеа почетак деловања је каснији. Ређе се употребљава пушењем. Могуће је убризгавање и то наркомани сматрају најбољим начином.
- Деловање спида почиње након 15 до 30 минута. Трајање је различито, од 3 сата до чак 30 сати и зависи од чистоће.
- Могућа су трајна оштећења бубрега и дисајних органа.
- Дуготрајно узимање великих доза може довести до психозе, која укључује халуцинације и параноју.
- Могући су смртни случајеви.

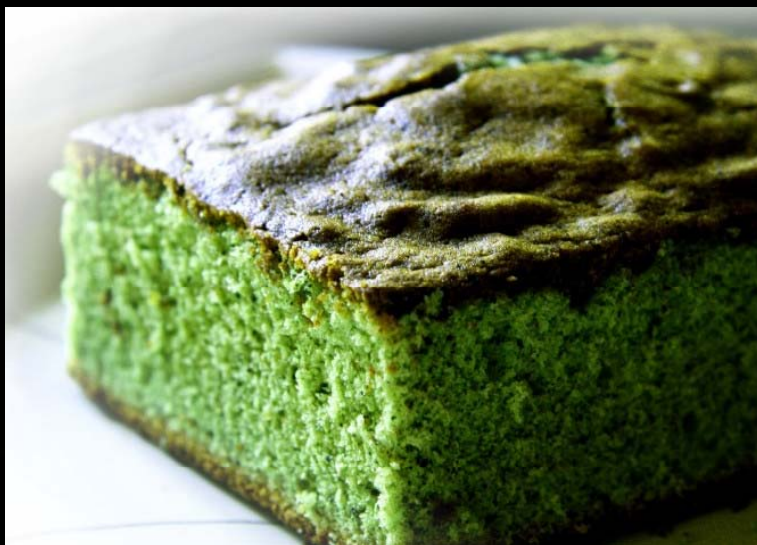
КОКАИН

- Кокаин је познат у жаргону и као - кока, бело, снешко, кадилак или краљ свих дрога и припада јаким стимулаторима. Некада је то била дрога уског круга богатих, због своје скупости, али је данас раширена у свим слојевима.
- Врло брзо производња кокаина постаје највећи црни бизнис века.
- Конзумира се најчешће ушмркавањем или убризгавањем кроз вене.
- Последице: јака психичка зависност, физичко пропадање, опасност заразе хепатитисом и ХИВ инфекцијом, тешка депресија, мождана крварења, смрт.

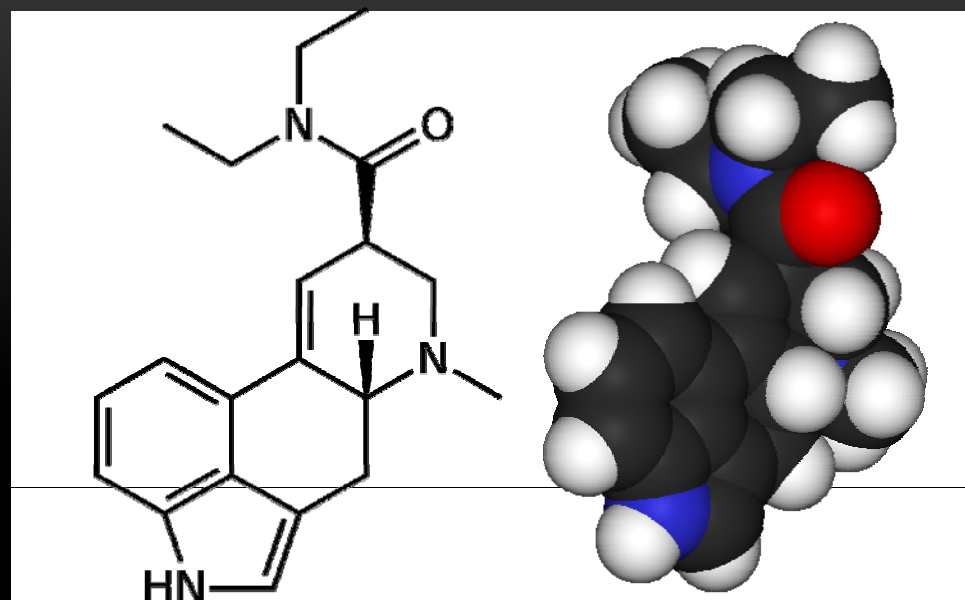
МАРИХУАНА

- Омамљујућа биљка, која се код нас назива и конопља. У жаргону се још зове и трава, мара, марица, цоинт, смоки, мјута..
- Ова једносезонска биљка нараста до 120 центиметара, уских је листова.
- Узгаја се на плантажама, на малим површинама и у затвореном простору. Конопља врло успешно расте на медитеранској клими. Сади се у пролеће и треба јој неколико месеци да нарасте.
- Марихуана се конзумира и у храни. Најчешћи је облик колач са марихуаном.
- Она се може ставити у било које јело пицу, чоколаду, палачинке.

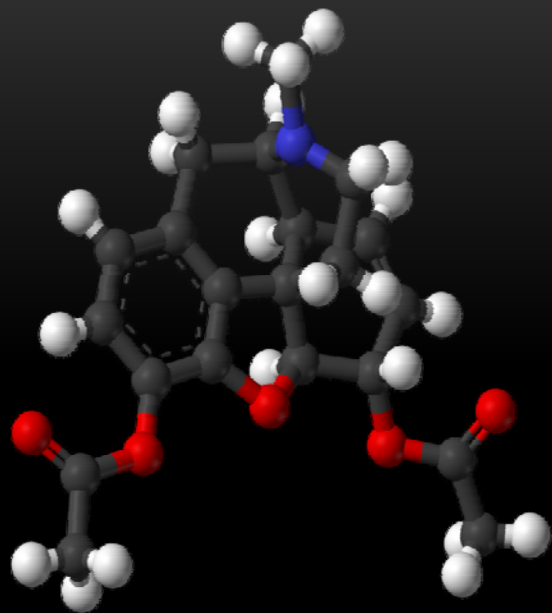
ЛСД

- ЛСД је познат и као трип, папир или сличица, халуциноген је с најјачим деловањем на човека, најмање 100 пута јачем од кокаина.
- Његова производња врло је јефтина.
- Употребљава се најчешће жвакањем сличица.
- Ефекти конзумирања ЛСД су врло различити: повећање енергије и расположења, спиритуална искуства, халуцинације.
- Смртоносна доза ЛСД-а код људи није познара и у свету није забележен ниједан случај смрти директно повезане с тровањем ЛСД-ом. Али, познати су бројни случајеви самоубиства изазваних при халуцинацијама.

ХЕРОИН

- Хероин познат и као хорс, жуто, смеђе, шут, је полусинтетски наркотик.
- За производњу хероина потребно је стручно знање, добро опремљена лабораторија, плодна поља засађена опијумским маком.
- Чистог хероина на тржишту нема. Дистрибутери и дилери додају чистом хероину најчешће шећер, скроб, млеко у праху, кинин због повећања масе.
- Последице које оставља на људе који га конзумирају су бројне нпр. Промена личности и понашања, обољења јетре, бубрега, плућа, широке зенице, дрхтање, повраћање, психичко пропадање, итд.

ПСИХИЧКА И ФИЗИЧКА ЗАВИСНОСТ

- Физичка зависност: промењено стање организма које постаје видљиво после престанка уношења дроге који проузрокује зависност. Манифестује се физичким поремећајима који се једним именом називају апстиненцијални синдром. Најчешћи симптоми који се јављају у овом синдреому супротни су онима који супстанца редовно проузрокује.
- Психичка зависност: појава када оптимално телесно и душевно стање и функционисање особе почиње да зависи од узимања дроге. Ствара се зато што дрога тиме што у току одређеног времена изазива неко пријатно или посебно стање, ствара навику да се оно успоставља узимањем дроге.

Tipovi droga	Psihička zavisnost	Fizička zavisnost	Tolerancija
Alkohol	Blaga do izrazita	Blaga do izrazita	Postoji
Barbiturati i pojedini drugi sedativi	Blaga do izrazita	Blaga do izrazita	Značajna
Opijati (morfin)	Umerena do izrazita	Izrazita	Izrazita
Kokain	Blaga do izrazita	Nema	Nema
Amfetamini i pojedini drugi sedativi	Blaga do izrazita	Mala, ukoliko postoji	Izrazita
Kat	Blaga do umerena	Mala, ukoliko postoji	Mala, ukoliko postoji
Halucinogeni (LSD)	Blaga do umerena	Nema	Javlja se kod izvesnih agenasa
Kanabis (marihuana)	Blaga do umerena	Mala, ukoliko postoji	Moguća u većim dozama
Isparljivi rastvarači	Blaga do umerena	Mala, ukoliko postoji	Javlja se kod izvesnih agenasa

ПОРЕМЕЋАЈИ ОДНОСА У ЖИВОТУ НАРКОМАНА

➤ Поремећаји породичних односа

- Потешкоће при заснивању брака, подизању и школовању деце.
- Губи се позитивна породична комуникација.
- Осиромашење буџета породице.
- Атмосфера унутар породице је стално напета, изостаје љубав и осећај сигурности.
- Чести су разводи бракова, што доводи и до поремећаја понашања код деце.

➤ Сметње на професионалном плану

- Запостављање обавеза.
- Изостајање са посла.
- Чести конфликти и незадовољства.
- Смањена продуктивност.

➤ Социјалне тешкоће

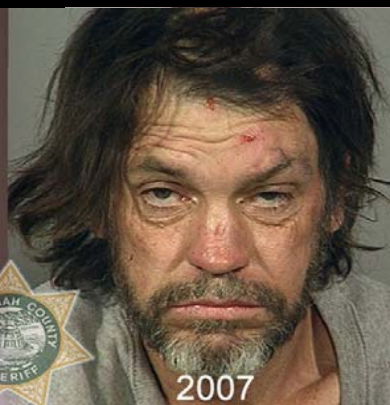
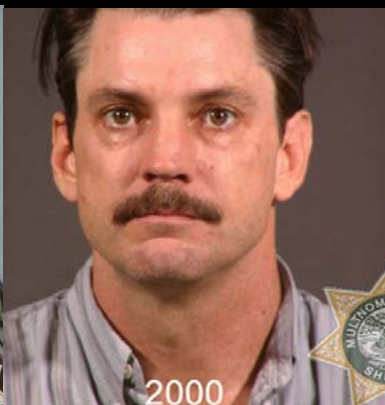
- Друштво почиње да одбацује зависнике.
- Слабе контакти са породицом, пријатељима, колегама.
- Постају социјално изоловани.
- Ремећење јавног реда и мира, услед туча, саобраћајних удеса, убистава, силовања.
- Најчешћи узрок јесте утицај друштва на појединца.

ЗЛОУПОТРЕБА ПСИХОАКТИВНИХ СУПСТАНЦИ И СТАТИСТИКА У СРБИЈИ

- Истраживања указују да се узрасна граница помера ка све млађем узрасту, па се спомиње узрасна доб од 11 година када се први пут долази у контакт са психоактивним супстанцама.
- Према истраживању уједињених нација 1990. год, у свету је 180 милиона људи користило дрогу, а од тога 4 милиона деце старости од 13-15 година.
- Профит од илегалне продаје наркотика у свету је већи од профита светске нафтне индустрије и аутомобилске индустрије, а износи 400 билиона долара.

ЛЕЧЕЊЕ

- Најпознатија државној установи за лечење наркомана је у улици Теодора Драјзера број 44 у Београду, у Специјалној болници за болести зависности, лечи се око 12.000 наркомана.
- Наркомани се лече у још три центра и то у Новом Саду, Нишу и Крагујевцу. Прецизних података колико наркомана живи у Србији нема.
- Физичко кажњавање и батине не лече наркоманију.
- Постоје прецизни и бројни протоколи како се лече наркомани, којих се ми стриктно придржавамо. То подразумева прво добровољни пристанак пацијента на лечење.
- Пацијент мора да промени понашање, да има посао, комуникацију са породицом. Комплетно лечење траје најмање две године.

САМИ БИРАМО!

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

